

21.97x31.59	31	36	עמוד	לאשה	17/03/2013	36194036-2
שיבא בית חולי - 817						

חאת צפורה רוחן

אחת האשליה הכי גרולות שיש לנשים זו האשליה שכיום אפשר ללדת בכל גיל. שומעים על כל מיני גימיקים בסגנון 'אישה בת 60 ילדה תאומים' – ולא יודעים עד כמה קשה לעבור טיפולי פוריות, כמה זה מזיק לבריאות וכמה נמוכים סיכויי ההצלחה. אחד הדברים שאני מציעה זה שאצל כל רופא נשים תפורסם טבלה של אחוזי ההצלחה והסיכויים להיכנס להיריון בגילים מבוגרים. כמובן, כל אישה תחליט לעצמה אם ומתי היא רוצה להרות, אבל לפחות שתעשה זאת מתוך ידע".

לימור (שם בדוי) מכירה היטב את הנושא, מניסיונה האישי ומהכאב הצרוב בה. פגשתי אותה ושתיים מחברותיה בסדנה מיוחדת שהתקיימה ב"מרפאת חווה", המיועדת לנשים במשברים סביב מעגל החיים הכיולוגי (פריון, היריון, לידה וכו'). הסדנה, הפועלת במרכז הרפואי "שיבא" תל השור, מר, בראשות הפסיכיאטרית ד"ר ג'ודית רייזמן, הלפר, מיועדת לנשים בנות 45 ומעלה, הרוצות ילדים משלהן אך עקב נסיבות החיים לא הצליחו להרות.

"בהתחלה יעדנו את הקבוצה לנשים שהחליטו להפסיק את טיפולי הפוריות. רצינו ללוות אותן בתהליך הנפשי, שכרוך באבל, באובדן ובכאב, אבל לא הצלחנו לגייס נשים לקבוצה", אומרת שירת

והמשך

בין ויאוש לתקווה

ב"מרפאת חווה" בבית החולים שיבא נפתחה סדנה מיוחדת במינה, המיועדת לנשים בנות 45 ומעלה, שלא הצליחו להרות ומבקשות לשקול את דרכן הלאה. יחד הן מתמודדות עם הכאב, וגם עם השאלה איך לחוות חיים משמעותיים ללא היריון ואולי גם בלי ילדים

21.4x32.1	32	עמוד 36	לאשה	17/03/2013	36194044-1
שיבא בית חולי - 817					

המשך▶

אם להמשיך? איך מתמודדים עם התחושות והלחצים של המשפחה? ועוד הרבה שאלות."

● מה נתנה לך הסדרנה?

"קודם כל, כלים להתמודד. המשפחה והחברים אמנם עזרו לי, אבל את היכולת לעבור את הדיונים וההחלטות ואת העלאת הדברים האמינים עדיף לעשות עם נשים שעברו את מה שאני עברתי, שמבינות ומרגישות אותי."

ד"ר ג'ודית רייזמן-הלפר: "הזהות הנשית בכלל, ובישראל בפרט, נמדדת בעיקר ביכולת להיות אמא. ההרגשה היא, שכאשר נשים אינן יכולות למלא את התפקיד הזה, הן צריכות לכאורה להציג טדק. עצם העובדה שבסדרנה הן יכולות להוריד את ההגנות ולפרוק את התסכול בין נשים כמותן, זה עצמו תהליך של שיקום. רק אחרי זה אפשר להמשיך ולשאול – פנינו לאן? איך ליצור חיים משמעותיים ללא היריון ואולי גם בלי ילדים בכלל?"

● לימור, לאיזו מסקנה הגעת בתום שנת הסדרנה?

"יש לי עוד שלושה עוברים מוקפאים מתרוימת ביציות, אבל כרגע החלטתי שאני לא ניגשת לטיפולים נוספים, ומאחר שאופציית פונדקאות או אימוץ לא קיימת לגביי כיהודנית בישראל, ויתרתי. אני לא יודעת אם ויתור זה המילה המדויקת, אבל השלמתי עם ההחלטה שאני לא עוברת יותר טיפולים."

"לא הבנתי שצריך למהר"

גם שרית (46) מרחובות, כלכלנית במקצועה, היא רווקה, אבל בניגוד לתמיכה המחבקת שלימור מקבלת לכל אורך הדרך, היא עוברת את ההליכים בבדידות וללא תמיכה מסביבתה הקרובה.

"מגיל צעיר הרגשתי רצון לילד משלי, אבל לא הבנתי שצריך למהר", היא מודה. "בגיל 43 התחילו אצלי עיכובי מחזור, שהבהילו אותי. עד אז לא הייתי מודעת לתחושת הזמן. הלכתי לרופא מומחה לפרויות והתחלתי בטיפולי פרייון. בהתייחסות חלה עשו לי ארבע הזדמנויות ואחר כך הפריה חוץ גופית אחת. שום דבר לא הצליח, אז העלו בפניי את הנושא של תרומת ביצית מחו"ל, שכרתי בהמון כסף. גייסתי את הכסף איכשהו, ולשמחתי הרבה הייתי בניסיון הראשון. שיתפתי את הסביבה, הייתי מאושרת, אבל בשבוע ה-18 הייתה לי רעלת היריון חזקה והפסקו לי את ההיריון. הייתי אומ' ללה מאוד. כשראיתי ילדים קטנים, הייתי פורצת בבכי. היה לי קשה להתמודד."

"לא יכולתי לשתף את המשפחה בכאב שלי. לא הבינו אותי. החברות היו שם בשבילי, אבל לרובן יש ילדים. ואו, בבית החולים שבו עברתי את הגרידה, המליצו לי על 'מרפאת חווה', והצטרפתי לסדרנה. כשבאתי לכאן בפעם הראשונה ושמעתי את לימור מדברת, זה היה כאילו היא סיפרה את הסיפור שלי. מצאתי פה מקום להתפרקות ומקום בשביל הנפש. שמחתי לבוא הנה מדי שבוע, ובכל יציאה ממפגש כזה הרגשתי כאילו הורדתי מעלי אבן."

● ומה החלטת בעניין טיפולי הפרייון?

"יש לי שבעה עוברים מוקפאים מתרומת בייציות, ואני ממתינה להחלטת בג"ץ לגבי עתירה המבקשת שלחך הוריות עם עוברים מתרומת בייציות יאפשרו פונדקאות בחו"ל. במהלך הפגישות בסדרנה החלטתי להמשיך בתהליך, אבל לא נראה לי שיש לי אומץ לנסות עוד היריון. אני חוששת שאם אצטרך לעבור שוב טראומה כזו, פשוט את'רסק."

סרטל-רביב, פסיכולוגית קלינית שהנחתה את הקבוצה יחד עם הפסיכיאטרית ד"ר אילונה מיר-צקי. "נורא קשה להיות חלק מקבוצה שמלכתחילה מעמידה אותך מול המחשבה שידובר בה על כך שלא יהיו לך ילדים. הרי גם כשיש קשיי פוריות, יש תקווה. להפסיק את טיפולי הפוריות זה בעצם לגרוע את התקווה. אז לקחנו צעד אחורה, ואמרנו שנפתח קבוצה לנשים בנות 45 פלוס, אחרי שנים של טיפולי פרייון, שרוצות לשקול מה הלאה. כאן כבר הייתה היענות."

"בכיתי ללא הפסקה"

לימור (48), רווקה מראשון לציון, היא מנהלת אדמיניסטרטיבית בחברה גדולה, שהחלה בטיפולי פרייון רק בגיל 40.

"שיעורי שאצטרך עזרה, כי התחלתי בגיל מאוחר, אבל הייתי בטוחה שתוך שנה-שנתיים אכנס להיריון. את אחוזי ההצלחות והכישלונות עם עליית הגיל גיליתי רק תוך כדי טיפולים. עברתי עשר הזדמנויות, כי אמרו שהכל אצלי תקין ושהיריון הוא רק עניין של זמן, אבל לא הריתי. עברתי גם תשעה טיפולי הפריה חוץ גופית, וגם הם לא הצליחו."

"אחרי שש שנים הבהירו לי שאוכל להרות רק בעזרת תרומת ביצית. בניסיון השני, אכן הריתי. זה היה אושר גדול, אבל באמצע החודש השישי פרצה אצלי רעלת היריון חריפה, שחייבה הפסקה מיידית של ההיריון. נגרם לי שבר גדול. הייתי מפורקת לחלוטין, והעוברת הסוציאלית ב'שיבא' הפנתה אותי לטיפול פרטני ב'מרפאת חווה'. חודש ומשהו אחרי הפסקת ההיריון, כשהייתי עדיין בטוחה שאני מנסה להרות שוב, על אף שהרופאים הזהירו אותי שהיריון נוסף יסכן את חיי, הגעתי לשירת הפסיכולוגית. אחרי מספר חודשים של מפגשים בינינו היא שאלה אותי אם ארצה לה'צטרף לסדרנה."

● איך התנהגה המשפחה שלך סביב טיפולי הפרייון?

"יש לי משפחה תומכת מאוד ויש גם חברים טובים שעוזרים, ובכל זאת ההתמודדות עם אובדן היריון הייתה מאוד קשה לי. היה אצלי ניסיון להגן על המשפחה ועל החברים, לא לשתף אותם בכאב ובצער, וכל הזמן שידרתי להם שאני חוזרת לעצמי ושאיני בסדר. כשהציעו לי לפגוש נשים כמוני, נראה לי מתאים לפגוש נשים שעוברות חוויות דומות ולקבל מהן שיקוף."

● איך זה התנהג?

"בפגישות הראשונות בכיתי ללא הפסקה. זה היה המקום היחיד שבו יכולתי לבכות, להוריד מהלב את מה שכל כך לחץ וכאב. שם יכולתי לה'תאבל. הקשר בינינו היה די מידי, וככל שהתק'רמנו, נפתחו יותר וזו. נפגשנו פעם בשבוע, והשיחה התפתחה, בהנחיית הפסיכולוגית והפ'סיכיאטרית, גם על פי החוויות שהבאנו לקבוצה. בשיחות עלו הרבה שאלות: האם ממשיכים בטיפו'לים? עד כמה משתפים את המשפחה בהתלבטויות

ד"ר ג'ודית רייזמן-הלפר, פסיכיאטרית: "הזהות הנשית בכלל, ובישראל בפרט, נמדדת בעיקר ביכולת להיות אם"

המשך▶

20.84x30.05	33	עמוד 36	לאשה	17/03/2013	36194051-9
שיבא בית חולי - 817					

צילומים: איתמר רוטם, איתור / Shutterstock, Gettyimages

שירת סרטל-רביב, פסיכולוגית קלינית:

"נשים ממשכנות את הבית, מוציאות את כל חסכוניותיהן, מנסות כל דרך בתקווה לילד משלהן. אבל לא פעם עולה ההתלבטות - עד מתי?"

עליזה הולצדוף: "אני יודעת שהיריון עלול לסכן את חיי, ובכל זאת אני לא מוכנה להפסיק"

המשך >

עליזה הולצדוף (51) מיהוד, מטפלת מוסמכת בילדים, היא היחידה בקבוצה שהסכימה להיחשף בשמה המלא. אולי מאחר שהיא נשואה לגבר תומך, שאין לו בעיה שתיחשף, ואולי בגלל העובדה שהחלטתה שונה מאלו של חברותיה לקבוצה. היא נשואה 25 שנים, ללא ילדים. "בשנה הראשונה לנישואים ניסינו בדרך טבעית, וכשלא הצליחנו, פנינו לגינקולוג. טיפולים להסדרת הביוץ לא הצליחו, וגם לא טיפולים להשבחת זרע, ולאחר חצי שנה לא רצינו להכות. בתוך חמש שנים עברתי 15 טיפולי הפריה חוץ גופית. זה היה תהליך מתסכל, מלווה בהמון אכזבות, ייאוש, דיכאון ובכי. צריך להצדיע לבעלי. הא מפנק ומפרגן וכל השנים תומך ומעודד. עשינו יחד כל מה שאפשר כדי שנביא לעולם ילד בהיריון משלנו. אחרי מספר שנים עברנו לבית חולים אחר, וגם בו עברתי עוד טיפולי הפריה חוץ גופית. בסך הכל עברתי 25 טיפולים כאלה ולא התייאשתי".

● מה זה גרם לך?
"יש לי המון מחלות רקע. כל טיפול פגע במצבי הבריאות, אבל לא הרמתי ידיים. לא נכנעתי. מה גם שכל הזמן אמרו לי שלא מצאו שום בעיה ספציפית אצל בעלי או אצלי. הכל בסדר, כאילו". בכל זאת, בשלב מסוים היא החליטה להפסיק את טיפולי הפוריות. "לא היה לי כוח להמשיך", היא אומרת. עם זאת, המשיכה לבקר מדי פעם אצל הגינקולוג. "לא עזבתי את המשימה. רק עשיתי הפסקה. אני חייבת להיות אמא. אני הולכת לבריתות, לידות, שמחות, וכל החיים אני מטפלת בילדים ומוקפת בהם. ילדים בשבילי הם עולם ומ'לואו, וכשאני מגיעה הביתה אני עם הקירות". לפני חמש שנים הוצע לה להיעזר בתרומת ביציות בחו"ל. "נסעתי לרומניה עם רופא ואחיינית שלי, מצוידת במבחנה עם זרע של בעלי. אחרי ההפריה של ביצית התורמת בורע של בעלי עברתי הליך של הכנסת הביצית לרחם שלי. אחרי ארבעה ימים חזרתי ארצה בציפייה. נחתי אצל אחותי, כדי שלא אתאמץ, וחייכנו במתח עצום לתשובה. הגיעה תשובה שלילית, ובקטע הזה בעלי אמר שני וותר. די. ניסינו הכל. הוא מצדו לא רצה שאפגע, בריאותית ונפשית, אבל אני לא מוכנה. אני רוצה. לא אכפת לי להסתכן שוב. אני ממשיכה".

● אם את כל כך נחושה להמשיך, למה הלבנת לסדנה?

"אחרי שניים-שלושה מפגשים הפסקתי את הסדנה. לא הרגשתי שייכת. הבנות הן בחלקן חד הוריות, ואני נשואה, יש לי בעל שרואג והולך איתי לכל אורך הדרך. לעומת זאת, הן חוו היריון ואני מעולם לא. זה יותר הציק לי. או נכון, הופניתי לקבוצה כדי להתלבט עד מתי להמשיך בטיפולי פריה ואיזה מחיר אני מוכנה לשלם, אבל אני רבקה במטרה, לא שוקלת אימוץ ולא פונדקאות. אני לא רוצה אלטרנטיבות אחרות. אני יודעת שהריון עלול לסכן את חיי, ובכל זאת אני לא מוכנה להפסיק".

למצוא טעם בחיים

● אם עליזה ממשיכה בניסיונות להרות גם עכשיו, למה בעצם היא זקוקה לקבוצה?
"ר"ר ג'ודית רייזמן-הלפר: "הקבוצה נועדה דווקא לאנשים כמו עליזה, כי הן דבקות במטרה להיות אמא בכל מחיר, וזה מאפשר להן לעצור רגע ולחשוב על אלטרנטיבות אחרות".
שירת סרטל-רביב: "מדובר לא רק באפשרויות חיצוניות כמו עוד טיפולי פריה, פונדקאות או

אימוץ, אלא על אופציה פנימית, לפתוח את הנר שא ולהתלבט בין המשך הטיפולים, אפילו מסכני חיים, לבין ההכנה שלא יהיו לך ילדים. יש משהו משמעותי מאוד בלהיות הורה, והוויכוח עליו כרוך בשבר גדול. מטרת הקבוצה היא ללוות כל אחת בדרך להחלטה שלה, תהיה אשר תהיה".

הן מספרות כי הרעיון להקמת הקבוצה עלה מהשטח, במפגשים עם מטופלות שהגיעו ל"מר-פאת חווה" במהלך טיפולי פוריות שנמשכו שנים וכללו ניסיונות, כישלונות ובעיות פיזיות נלוות. "ישראל היא מהמקומות הבודדים בעולם המממנים טיפולי פריה לכל אישה עד גיל 45, עד שלאותה אישה יהיו שני ילדים", מרגישה ר"ר רייזמן-הלפר. "זו אחת הסיבות לכך שהרבה פעמים נשים ממשכות שוב ושוב בניסיונות להרות, גם אם זה מסכן את חייהן. למעשה, גם האווירה בישראל מצפה מהאישה שתעשה כל מאמץ להביא לעולם ילד משלה".

"אצל רוב האנשים, ובעיקר נשים, הולדת ילדים היא רכיב משמעותי ועיקרי בחיים", אומרת הפסיכולוגית הקלינית שירת סרטל-רביב. "חוסר היכולת ללדת נחוה כדבר הגורע ביותר שיכול לקרות להם, וכך הוא הופך להיות גורם לחץ מר-כזי בחיים".

"במסגרת העבודה עם מטופלות במרפאה אנחנו נתקלים בנשים, נשואות או חד הוריות, שעובדות טיפולי פוריות במשך שנים ארוכות, שבמהלכם הן חוות אובדני היריון, הפלות, תופעות לוואי קשות עד כדי סכנת חיים, ובמקרים מסוימים גם פגיעות פיזיות בלתי הפיכות. בין ייאוש לתקווה הן ממשיכות להגיד לעצמן 'אולי הפעם אצליח, ואולי, אם אפסיק עכשיו, אני מפספסת את הפעם שיכולה להיות זו שתבטיח לי ילד'. נשים ממשכנות את הבית, מוציאות את כל חסכוניותיהן ונעזרות במשפחה, מנסות כל דרך בתקווה לילד משלהן. אבל לא פעם עולה ההתלבטות - עד מתי? ומתי קשוי הפריה מקבלים שם של עקרות, שגם המטופלות מוכנות להכיר בה ומפסיקות לנסות?"

"כשמחלחלת ההכנה הנוראית שאולי לא יהיה ילד ביולוגי, עולה השאלה הגדולה, או מה כן יהיה? הן בורקות חלופות ומנסות תרומת ביצית, פונדקאות, והגיל מתקדם והמחירים מאמירים, והסיכויים פוחתים והולכים. אם את חד הורית או אם אתם זוג מבוגר, הדלת לאימוץ נסגרת, מגבלות כלכליות מקשות וסוגרות אפשרויות, ואם את חד הורית שזקוקה לתרומת ביצית, גם פונדקאות אינה אופציה. ונשאלת השאלה - מה כן? בשלב זה מגיע החלק המכאיב, העצוב והקשה ביותר - ההחלטה להפסיק את הניסיונות להביא לעולם ילד משלך ולממש את מה שהוא לכאורה הטעם לחיים".

"אנחנו בסדנה נכנסות לקו התפר שבין הרצון להמשיך לנסות לבין ההחלטה הקשה להפסיק את טיפולי הפוריות. אנחנו מלוות את הנשים שנמצאות בצומת הזה בחשיבה משותפת במה לבחור, תוך בירור ועיבוד התחושות סביב הרצון לילד, הקשיים שבדרך, תגובות הסביבה, וכן חיפוש אחר אלטרנטיבות ודרכי התמודדות יעילות".

ר"ר רייזמן-הלפר: "שותפות הגורל של הנשים בסדנה, ההתלבטות המשותפת והתחושה שזו לא רק בעיה שלך, נותנות לגיטימציה לשאלה הרגילה ונוטית לכולן בקבוצה, האם להמשיך בעוד טיפולים על אף אזהרות הרופאים לגבי סיכון החיים, או להבין שילד ביולוגי כבר לא יהיה לך. במהלך הפגישות נבדקת השאלה מה הלאה ומתאפשרת גם ההכנה שאפשר למצוא טעם בחיים גם ללא ילדים". ■